

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið
Skuggasundi 1
101 Reykjavík

Reykjavík, 23. febrúar 2021
UST202101-155/R.K.
08.14.00

Efni: Samráðsgátt – Drög að stefnu um meðhöndlun úrgangs 2021 – 2032. Mál nr. 6/2021

Vísað er til stefnudruga um meðhöndlun úrgangs 2021-2032, mál nr. 6/2021, á samráðsgátt stjórnvalda.

Stefnan nefnist *Í átt að hringrásarhagkerfi* og er henni ætlað að draga fram meginlínurnar í málaflökknum á landsvísu og marka þá framtíðarsýn sem stefnt er að. Meginmarkmið stefnunnar, við innleiðingu hringrásarhagkerfis í úrgangsmálum, er annars vegar að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda frá meðhöndlun úrgangs og vinna að kolefnishlutleysi Íslands og hins vegar að stuðla að sjálfbærri auðlindanýtingu með því að auka endurvinnslu og aðra endurnýtingu úrgangs, draga úr urðun og hætta urðun lífbrjótanlegs úrgangs.

Umhverfisstofnun telur jákvætt að komið sé að útgáfu þessarar stefnu og telur áherslur sem settar eru fram í henni vera nauðsynlegar fyrir framgang úrgangsmála á Íslandi. Þar á meðal að leiða áfram stefnumótun málaflokksins innan og á milli sveitarfélaga.

Umhverfisstofnun vekur athygli á því að stofnunin skilaði umsögn um drög að breytingum laga vegna innleiðingar hringrásarhagkerfis (mál nr. 11/2021) þann 4. febrúar sl. og er hún aðgengileg á vefsíðu stofnunarinnar.

Hringrásarhagkerfi

Umhverfisstofnun tekur undir það sem fram kemur í stefnunni um að: „*líta [megi] á þessa stefnu ráðherra í úrgangsmálum sem lykilgagn við innleiðingu hringrásarhagkerfis á Íslandi*“ (bls. 11) en jafnframt að hún dugi ekki ein og sér. Hönnun vara, efna, og/eða hverskyns hluta verða að vera á þann hátt að gert sé ráð fyrir úrgangsforvörnum og endurnotkunar-, endurvinnslu- eða öðrum endurnýtingarmöguleikum strax frá upphafi. Komið er inn á mikilvægi þess í stefnunni þar sem segir: „*Þótt sjálfbær hönnun og framleiðsla séu ekki síður mikilvægur hluti hringrásarhagkerfis en úrgangsmálin eru hönnun og framleiðsla almennt ekki til umfjöllunar í þessari stefnu*“ (bls. 13). Umhverfisstofnun telur því næstu skref vera áframhaldandi innleiðing hringrásarhugmyndafræðinnar á öllum sviðum sem tengist framleiðslukeðju og neyslu vara á markaði. Umhverfisstofnun er tilbúin að koma að þeirri vinnu eftir þörfum en undirstrikar um leið mikilvægi þess að sú vinna verði unnin þverfaglega með virkri aðkomu aðila atvinnulífsins. Í tengslum við þá stefnu sem hér er til umræðu telur stofnunin það geta aukið skýrleika framangreinds ef bætt er við í framtíðarsýn þessarar stefnu: „*Að*

hringrásarhagkerfi, *m.t.t. úrgangsstjórnunar*, verði virkt, dregið verði verulega úr myndun úrgangs, endurvinnsla aukin og urðun hætt“ (bls. 14).

Urðunarskattur

Í stefnudrögunum er fjallað um 24 aðgerðir sem ráðuneytið telur þörf á að ráðist sé í. Umhverfisstofnun tekur undir þessa brýnu þörf. Annars vegar eru þetta aðgerðir sem stefnt er að lögfesta árið 2021 og 2023, hins vegar aðrar aðgerðir sem ekki eru hluti af framangreindu lagafrumvarpi því þær annað hvort kalla ekki á lagasetningu eða lagt er upp með að þær verði lögfestar síðar. Ein af þessum síðarnefndu aðgerðum er urðunarskattur (aðgerð nr. 14). Umhverfisstofnun telur að þessi aðgerð ætti að vera hluti af aðgerðum sem tilgreindar eru í frumvarpi að breytingu að lögum til innleiðingar hringrásarhagkerfis sem nú liggur fyrir (mál nr. 11/2021) í samræmi við upprunaleg drög stofnunarinnar að stefnunni. Stofnunin telur að hægt væri að tilgreina innleiðingartíma urðunarskatts sem myndi veita rekstraraðilum urðunarstaða, Sambandi íslenskra sveitarfélaga og Samtökum atvinnulífsins aðlögunartíma. Einnig gæti framkvæmd aðgerðar 22 um greiningu á mögulegum útfærslum til álagningar gjalds fyrir meðhöndlun úrgangs nýst vel í þeirri aðlögun. Stofnunin telur að ein brýnasta aðgerð í úrgangsmálum á Íslandi sé að draga úr urðun og að hætta urðun lífræns úrgangs sem fyrst auk þess sem í því felast mikil tækifæri til samdráttar í losun gróðurhúsalofttegunda. Stofnunin vekur því jafnframt athygli á því að aðgerð um urðunarskatt er einnig sett fram í aðgerðaáætlun stjórnvalda í loftslagsmálum (aðgerð F.1). Umhverfisstofnun tekur fram að hagræn stjórnþæki, líkt og skattlagning, eru áhersluatriði innan Evrópusambandsins þegar kemur að innleiðingu hringrásarhagkerfis.

Fjármögnun verkefna

Í töflu 3 í viðauka er farið yfir aðgerðirnar sem fjallað er um í stefnudrögunum og ábyrgðaraðilar og samstarfsaðilar skilgreindir. Umhverfisstofnun telur að hlutverk stofnunarinnar sem samstarfsaðila fjölda aðgerða sé talsverð viðbót við núverandi verkefni sem stofnunin ber ábyrgð á. Stofnunin áréttar það sem fram kom í fyrrnefndri umsögn dags. 4. febrúar sl. um að mikilvægt sé að tryggja fjármögnun verkefna. Umhverfisstofnun mun á næstu misserum leggja mat á þann kostnað eftir því sem útfærsla aðgerða stefnunnar þróast.

Kostnaður við aðgerð 20. Bætt úrgangstölfræði

Fram kemur á bls. 71 að stofnkostnaður aðgerðar nr. 20. *Bætt úrgangstölfræði* sé áætlaður um 20 m.kr. og rekstrarkostnaður um 15,5 m.kr. á ári. Umhverfisstofnun ber ábyrgð á þeirri aðgerð og telur hana brýna. Stofnunin tekur þó fram að þrátt fyrir fyrri áætlanir þá er líklegt að þörf sé á meira fjármagni en hefur verið áætlað hingað til og sett er fram í stefnudrögunum. Stofnunin vinnur nú að því að meta nánar kostnaðinn við innleiðingu aðgerðarinnar.

Að öðru leyti gerir Umhverfisstofnun ekki frekari athugasemdir við drög að stefnunni og telur jákvætt að komið sé að útgáfu hennar.

Virðingarfyllst

Rakel Kristjánsdóttir
sérfræðingur

Frigg Thorlacius
lögfræðingur